

RIIGIKOHUS

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUM

OTSUS

Distsiplinaarasja number	3-8-11-4-09
Otsuse kuupäev	4. jaanuar 2010
Kohtukoosseis	Eesistuja riigikohtunik Jüri Ilvest, liikmed riigikohtunik Lea Laarmaa, riigikohtunik Harri Salmann, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Ulvi Loonurm ja Pärnu Maakohtu Pärnu kohtumaja kohtunik Toomas Talviste
Kohtuasi	Harju Maakohtu Tartu mnt kohtumaja kohtunik Hannes Olevi, sünd. xx.xx.xxxx. a, kohtunikuks nimetatud 27.08.1997. a tööle asunud 28.08.1997. a, distsiplinaarasi
Distsiplinaarmenetluse algataja	Harju Maakohtu esimees Helve Särgava
Asja läbivaatamise kuupäev	4. detsember 2009
Istungil osalenud isikud	Harju Maakohtu kohtunik Hannes Olev ja tema esindaja vandeadvokaat Andres Past. Istungit protokollis Riigikohtu sekretär Signe Rätsep

RESOLUTSIOON

- 1. Mõista Harju Maakohtu Tartu mnt kohtumaja kohtunik Hannes Olev süüdi distsiplinaarsüüteo toimepanemises ja määrata talle karistuseks noomitus.**
- 2. Otsuse peale on kohtunikul õigus esitada kaebus Riigikohtu üldkogule otsuse kuulutamisest 30 päeva jooksul.**
- 3. Otsus jõustub pärast p-s 2 nimetatud tähtaja möödumist, kui kohtunik pole esitanud kaebust Riigikohtu üldkogule.**

DISTSIPLINAARSÜÜDISTUS

- 1. Harju Maakohtu esimees H. Särgava algatas 2. novembril 2009. a distsiplinaarmenetluse sama kohtu Tartu mnt kohtumaja kohtunik H. Olevi suhtes kohtute seaduse § 87 lg 2 alusel seoses ametikohustuste täitmata jätmisega.**

Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt selgus tsiviilasjas nr 2-07-17291 menetlusosalise O. Gogini kaebuse läbivaatamisel, et motiveeritud otsus selles tsiviilasjas on kontrollimise aja seisuga 16. juunil 2009. a tegemata. Istung tsiviilasjas toimus 24. septembril 2008. a, kohtuotsuse resolutsiooni avaldas kohus 30. septembril 2008. a ning samal päeval teatas O. Gogin soovist see kohtuotsus

apelleerida. Kohtunik H. Olev teatas samal päeval motiveeritud kohtuotsuse teatavakstegemise aja - 20. oktoober 2008. a, kuid motiveeritud otsust ei olnud vormistatud ka veel 16. juuniks 2009. a.

Kohtu esimehe poolt läbiviidud järelevalve käigus selgus veel, et reas tsiviilasjades on kohus läinud otsust tegema, kuid seisuga 16. september 2009 asjas kohtuotsust ei ole. Nendeks olid tsiviilasjad nr 2-07-46189, milles kohtuistung toimus 9. oktoobril 2008; nr 2-07-44887, milles kohtuistung toimus 9. detsembril 2009; nr 2-06-35776, milles kohtuistung toimus 20. jaanuaril 2009 ning nr 2-04-1267, milles kohtuistung toimus 9. aprillil 2009.

Tsiviilasjades nr 2-06-14490, milles kohtuotsuse resolutsioon on kuulutatud 16. oktoobril 2008 ning teatatud, et tervikotsus tehakse teatavaks 7. novembril 2008; nr 2-05-15082, milles kohtuotsuse resolutsioon on kuulutatud 4. märtsil 2009 ning teatatud, et tervikotsus tehakse teatavaks 13. aprillil 2009, ei ole seisuga 16. september 2009 kohtu motiveeritud otsust veel tehtud.

Tsiviilasjas nr 2-06-20253, milles kohtuistung toimus 22. jaanuaril 2009, teatas kohus, et teeb otsuse teatavaks 27. veebruaril 2009, kohtuotsus tehti aga 2. septembril 2009; tsiviilasjas nr 2-0735716, milles kohtuistung toimus 28. mail 2008 ning kohus teatas, et peale taotluste lahendamist toimub hiljemalt 10. oktoobril 2008 kirjalik menetlus, tegi kohus otsuse 17. augustil 2009; tsiviilasjas nr 2-07-47790, milles kohtuistung toimus 15. jaanuaril 2009, teatas kohus, et kohtuotsus tehakse teatavaks 29. jaanuaril 2009, tehti kohtuotsus teatavaks 17. augustil 2009; tsiviilasjas nr 2-07-30553, milles kohtuistung toimus 7. oktoobril 2008 ning teatati, et motiveeritud kohtuotsus tehakse teatavaks 28. oktoobril 2008, tehti see teatavaks 25. augustil 2009; tsiviilasjas nr 2-07-28070, milles kohtuistung toimus 18. detsembril 2008 teatas kohus, et teeb otsuse teatavaks 26. jaanuaril 2009, tehti kohtuotsus tegelikult teatavaks 17. augustil 2009.

Distsiplinaarsüüdistuse esitaja leiab, et kohtunik H. Olevi tegevuse tõttu on paljud isikud jäänud mitmeteks kuudeks ilma võimalusest jõuda õiguslikus vaidluses lõpliku lahendini, millega on rikutud nende õigust tsiviilasja lahendamisele mõistliku aja jooksu. Seega on kohtunik kahjustanud oluliselt Eesti õigusemõistmise, kohtu ning kohtunike mainet. Eesti kohtuniku eetikakoodeksi punkti 15 kohaselt lahendab kohtunik kohtuasjad mõistliku aja jooksul, vältides kiirustamist ja pealiskaudsust ning hoidudes otsustamise edasilükkamisest formaalsetel ja ebamõistlikel alustel.

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI ISTUNGIL UURITUD TÕENDID

2. Distsiplinaarkolleegium uuris järgmisi tõendeid.

2.1 Tsiviilasjas nr 2-07-17291 30.09.2008. a kohtuistung protokoll ja kohtuotsuse väljatrükk ning koopia vastusest O. Gogini kaebusele;
 tsiviilasjas nr 2-07-46189 9.10.2008. a kohtuistung protokoll väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-06-20253 22.01.2009. a kohtuistung protokoll ja kohtuotsuse väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-06-14490 07.10.2008. a kohtuistung protokoll väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-07-44887 09.12.2008. a kohtuistung protokoll väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-05-15082 17.02.2009. a kohtuistung protokoll väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-07-36716 28.05.2008. a kohtuistung protokoll, 10.10.2008. a kohtumääruse ja 17.08.2009. a kohtuotsuse väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-06-11072 26.02.2009. a kohtuistung protokoll ja 19.08.2009. a vaheotsuse väljatrükk;
 tsiviilasjas nr. 2- 07- 47790 15.01.2009. a kohtuistung protokoll kohtuotsuse ja KIS-s antud tsiviilasjas koostatud dokumentide loetelu väljatrükk;

tsiviilasjas nr 2-07-30553 07.10.2008. a kohtuistungi protokoll, kohtuotsuse resolutiivosa ja kohtuotsuse väljatrükk ning koopia menetlusosalistele kohtuotsuse edastamise kirjust;
 tsiviilasjas nr 2-07-28070 18.12.2008. a kohtuistungi protokoll ja 17.08.2009. a kohtuotsuse esimese lehe väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-06-25776 20.01.2009. a kohtuistungi protokoll väljatrükk;
 tsiviilasjas nr 2-04-1267 09.04.2009. a kohtuistungi protokoll väljatrükk;
 Harju Maakohtu Tartu mnt kohtumaja juhi Sirje Õunpuu selgitus;
 Harju Maakohtu Tartu mnt kohtumaja õigusteenistuse juhi R. Männiku 28.09.2009. a ja 30.10.2009. a õiendid - mis kinnitavad distsiplinaarsüüdistuses toodud kuupäevade ning tähtaegade paikapidavust.

2.2. 26. novembri 2009. a seletuskirjas distsiplinaarkolleegiumile märgib kohtunik H. Olev, et on teinud otsuseid temal olevate võimaluste piires. Otsuste kuulutamise edasilükkamisest on ta menetlusosalisi teavitanud. Xx xx xxxxx xxxxx xx xxxxxx xxxx. Ametiülesannete rikkumine ei ole olnud süüline.

2.3. Harju maakohtu esimehe poolt antud iseloomustuses märgitakse, et maakohtu kohtunike töökoormus on suur, H. Olevi arutatud asjade arv jääb samale tasemele teiste kohtunike arutatud asjadega. Tema otsused on motiveeritud. Suhtlemises on ta sõbralik ja heatahtlik. tema probleemiks on töökoormus, kuid koormus on suur ka teistel kohtunikel.

3. X. Xxxxx xxxxxxxx, xxxxxxxxxxxxxxx X. Xxxx xxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx, xx xxxx xx xxxxxxxx xxxxx X. Xxxxx xxxxxxxxxxxx xxxxxxxx xxxxx, xx xxx xxxxxxxx, xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx, xxxx xxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx.

Distsiplinaarsüüdistusele on kolm vastuväidet.

Esiteks, TsMS § 435 lg 1 kohaselt teeb kohus otsuse, kui asja on kohtu arvates arutatud ammendavalt ja asi on lõpliku lahendi tegemiseks valmis. TsMS § 436 lg 1 kohaselt kohtuotsus peab olema seaduslik ja põhjendatud. Nende sätete valguses võivad teatud tingimustes - ametialane ülekoormatus, haldus- ja töökorralduslike meetmete väär kasutamine jne - olla TsMS § 452 lg 4 nimetatud tähtajad olla ebareaalsed ja võivad seetõttu rikkuda kohtuniku institutsionaalse ja personaalse sõltumatuse põhimõtet.

Teiseks, H. Olevi tegu ei ole õigusvastane, kuna ta tegutses õigusliku kollisiooni tingimustes, kus tal ühelt poolt lasus kohustus teha kohtulahend seaduses kindlaksmääratud tähtaja jooksul, teiselt poolt aga oli tema töökoormus suur, ta lahendas keerukaid eraõiguslikke asju ning seadus kohustas teda kohtulahendeid hoolikalt põhistama.

Kolmandaks, H. Olevile etteheidetavad teod ei ole toime pandud süüliselt. Neid võiks pidada süülisel tegevuseks ainult juhul, kui ta oleks kirjutanud ja kuulutanud vaidlusalused kohtuotsused hilinemisega tahtlikult.

Kõikides süüksarvatavates asjades on H. Olev teinud kohtuotsused peale ajutise töövõimetuse lõppemist väga lühikese ajavahemiku jooksul (viis otsust ajavahemikul 17.08.2009 - 25.08.2009, viis otsust ajavahemikul 02.11.2009 - 20.11.2009). Selline käitumine näitab selgelt, et H. Olev oli teadlik oma töös xxx xxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxx mõningastest viivitustest, mida asus koheselt kõrvaldama ja heastama. Need viivitused tulenesid ülekoormuse ja pinge all töötamisest tingitud xxxxxxxxxxxxxxxx.

Kokkuvõtteks leiab esindaja, et kuna H. Olev ei käitunud süüliselt, puudub tema tegevuses distsiplinaarsüüteo koosseis ning distsiplinaarmenetlus tuleb lõpetada.

4. X. XXXX XXXXXXXX XXXXXX XXX XXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX XXX XXXXX XXXXXXXXXXXX, XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX, XX XX XX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX XXXX XXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXX XXX XXXXXXXXXXXX. XXXXXX XXXXXXXX, XX XX XX XXX XXXX XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX, X.X XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXX. Xx XXXXXXX, XX XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXX XX XXXX XXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXX XX XX XXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXX.

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI SEISUKOHT

5. Distsiplinaarasjas ei ole vaidlust selle üle, et kohtunik H. Olev pani distsiplinaarsüüdistuses märgitud teod toime. Samuti puudub vaidlus selles, et rikutud on kohtuotsuste koostamiseks ja kuulutamiseks seaduses ettenähtud tähtaegu ja seda olulisel määral.

Lahendamaks H. Olevi distsiplinaarsüütegu, tuleb seega vastata küsimusele, kas kohtunik pani need teod toime süüliselt ja kas ei esine teo õigusvastasust välistavaid asjaolusid.

6. Kolleegium ei nõustu H. Olevi esindaja väitega selle kohta, et seaduses menetlustähtaegade sätestamine rikub kohtuniku personaalset või institutsionaalset sõltumatust. Kohtute seaduse § 6 kohaselt korraldab kohtunik oma tööaja iseseisvalt. See säte on töökorralduslikult kohtuniku personaalse sõltumatuse tagamiseks. Siiski ei tohi selline sõltumatus kahjustada ühiskonna huve. Eelpoolviidatud normis sisaldub ka nõue, et kohtunik peab arvestama seaduses ettenähtud tähtaegu. Kolleegiumi arvates on selline nõue mõistlik ega riku kohtuniku sõltumatust.

Esindaja viide TsMS §-le 435 ei ole kolleegiumi arvates asjakohane, sest see säte reguleerib asja kohtus arutamist selliselt, et kohtunik saaks teha lõpliku otsuse. Selles osas aga ei ole H. Olevile distsiplinaarsüüdistust esitatud. Talle heidetakse ette põhjendamatu venitamist kohtuotsuste tegemisel või juba tehtud kohtuotsuste motiivide kirjutamisel ning kohtuotsuse kuulutamisel.

On tõsi, et kohtuotsuse motiivide selgitamine ning põhjendamine on töö- ja ajamahukas toiming ning seetõttu on vaja leida tasakaal, et kindlustada ühelt poolt menetlusosaliste õigus saada kohtulahend mõistliku aja jooksul ning teiselt poolt anda kohtunikule küllaldaselt aega otsust põhjalikult motiveerida. Seadusandja on leidnud, et mõistlikuks tähtajaks on 20 päeva, kuid kohtunik võib vastavalt TsMS § 452 lg-le 4 selleks tähtajaks lugeda ka 40 päeva, kui ta leiab, et selleks on mõjuvad põhjused. Eesti Vabariigi kohtunikud on enamasti suutnud nendest tähtaegadest kinni pidada. Kolleegium on seisukohal, et kui ei suudeta kinni pidada ka 40-päevasesest tähtajast, siis tuleb sellest viivitusest menetlusosalistele ametlikult teatada ja määrata uus tähtaeg.

7. Kohustuste kollisiooni kui kohtunik H. Olevi käitumise õigusvastasust välistava asjaolu kohta märgib kolleegium järgmist. Kohustuste kollisioon õigustab isiku käitumist juhul, kui ta oli üheaegselt kohustatud täitma mitut kohustust, kuid tal ei ole võimalik neid kõiki täita. Laskumata arutlustesse selle üle, kas kohustuste üheaegse täitmisenä saab vaadelda kohustuse pikemaajalist täitmist - käesoleval juhul 40 päeva jooksul - tuleb tähele panna, et isik peab tegema kõik endast oleneva, täitmaks takistavat kohustust.

Kõnesoleva distsiplinaarasja puhul tähendab see seda, et kui kohtunik leiab, et tal on tekkinud raskusi konkreetse kohtuotsuse tähtaegsel vormistamisel ja kuulutamisel, peaks ta eelkõige tegema oma töökorralduses ümberkorraldusi, leidma aega teiste, pikema menetlustähtajaga asjade arvelt või

pöörduma kohtu esimehe poole taotlusega asjad ümber jagada, peatada ajutiselt uute asjade tema menetlusse andmine, saada abitööjõudu jne. Käesoleval juhul ei saa teha järeldust, et kohtunik tegi kõik endast oleneva, et kõiki kohustusi täita.

8. Kolleegium ei nõustu H. Olevi esindaja väitega, et kohtuniku käitumine ei olnud süüline. Selle väite kinnituseks esitatud faktid ning arutluskäik võivad olla hinnatud toimepandu põhjendusena, süü suuruse vähendajana, kuid ei võimalda teha järeldust, et H. Olev vähemalt ei möönnud, et ta rikub menetlusseadust. Kolleegium leiab, et kohtunik H. Olev tegutses tahtlikult, kui rikkus menetlustähtaegu.

9. Seetõttu leiab distsiplinaarkolleegium, et kohtunik H. Olevile kohtute seaduse § 87 lg 2 järgi esitatud distsiplinaarsüüdistus - ametikohustuste täitmata jätmise - on tõendatud. Jätnud käsitletud kohtuasjades tähtaegselt kohtuotsuse kas üldse või tervikuna tegemata ja avalikult teatavaks tegemata, jättis H. Olev oma ametikohustused nõuetekohaselt täitmata. See on seadnud ohtu kohtu maine ning rikunud on ausa ja seadusliku õigusemõistmise põhimõtteid.

10. Karistuse määramisel arvestab kolleegium distsiplinaarsüüteo iseloomu ja raskust, samuti seda, et H. Olev on töötanud kohtunikuna alates 28. augustist 1997. aastast ja varem ei ole teda karistatud, xxxxxx xxxx xxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxx, aga ka seda et käesolevaks ajaks on kõik distsiplinaarsüüteo esemeks olnud rikkumised kõrvaldatud.

11. Eeltoodu alusel ja juhindudes kohtute seaduse § 87 lg-test 1 ja 2, § 88 lg 1 p-st 1 ja § 97 lg-st 1, mõistab distsiplinaarkolleegium kohtunik Hannes Olevi süüdi distsiplinaarsüüteos - ametikohustuste täitmata jätmises - ja karistab teda noomitusega.

Jüri Ilvest

Lea Laarmaa

Harri Salmann

Ulvi Loonurm

Toomas Talviste